

disse Fællesrejser. Men i mange Tilfælde, hvor de har været med, har det vist sig, at de har høstet uhyre Nytte og Erfaring af, hvad de har set ude i de andre veldrevne Husmandsbrug. Derfor vil jeg i høj Grad lægge Tingets Medlemmer paa Sinde, at de alle sammen stemmer for, at denne Bevilling til Præmier og Rejseunderstøttelser til Husmænd bliver forhøjet fra 75,000 til 90,000 Kr. De kan være overbeviste om, at navnlig det, at Kvinderne faar Nytte og Erfaring og Fornøjelse af disse Rejser, bringer Husmandsklassen en overordentlig stor Vinding.

Under Nr. 57 i Betænkningen findes omtalt et Ændringsforslag, stillet af de socialdemokratiske Medlemmer i Finansudvalget, om en Bevilling til Driftslaan til Husmænd. Der er ingen Glæde ved at skulle tale om det Spørgsmaal, efter at vi har hørt den højtærede Landbrugsministers Udtalelse om, hvor vanskeligt det er at faa et saadant Forslag ført ud i Livet. Jeg skal heller ikke komme videre ind paa den Maade, hvorpaa dette kunde lade sig gøre, men vil blot henvise til, at jeg ikke tror, det vilde være saa grumme vanskeligt at faa anvist, hvem der skulde have disse Driftslaan, og hvem der skulde være den anbefalende Myndighed, idet Sogneraadene rigtig godt kender de forskellige Husmænd indenfor deres Kommuner, og der er jo ikke det mindste i Vejen for, at en Anbefaling fra et Sogneraad i høj Grad kunde være vejledende for, hvem der burde opnaa et saadant Laan til Forbedring af deres Drift i den ene eller den anden Retning. Jeg er ikke saa vis paa, at et saadant Laan i alle Tilfælde behøver at være stort. I de fleste Tilfælde drejer det sig om en Husmand, der sidder med en Lod paa 2—3—4 Tdr. Land — det er i særlig Grad dem, jeg kender til —, og som sidder smaat i det, og som vanskeligt kan faa et Laan paa 40—50 eller maaske 100 Kr. I saadanne Tilfælde vilde en Erklæring fra Sogneraadet om, at det var en hæderlig Mand, der, saa snart det blev ham muligt, vilde tilbagebetale Pengene, være Anbefaling nok. Det forekommer mig ikke, at man behøvede at stille nogen større Garanti for den Slags Laan. Det er jo ikke store Summer, det drejer sig om; men jeg tror, de vilde gøre overordentlig stor Nytte, og jeg ved, at der er mange, der med Længsel imødeser denne Bevilling, saa de kan faa et saadant Laan. Jeg vil i høj Grad opfordre den højtærede Landbrugsminister til at tænke noget nærmere

over den Sag og tage den under nøje Overvejelse. Det er en Bevilling, som vil bringe overordentlig stor Nytte og imødekomme en stor Trang. Skulde det saa vise sig, at Trangen var alt for stor, er jeg ogsaa vis paa, at Landbrugsministeren vil tage under Overvejelse at forhøje Summen.

Jeg skal dernæst gøre nogle Bemærkninger angaaende Betænkningens Nr. 55 vedrørende de udgivne Tegninger til Husmandsboliger til Statshusmandsbrug. Med Hensyn til den Vejledning, som vi fik uddelt her i Rigsdagen for 2—3 Aar siden, og som er ledsaget af Beskrivelser af den Slags Ejendomme og Overslag over, hvor meget de kan koste, og som ogsaa indeholder Loven om Statshusmandsbrug, vil jeg sige, at mange af disse Huse ser jo ret godt ud paa Tegningen, men det viser sig, at mange af dem er grumme upraktiske. Disse Tegninger er, saa vidt jeg ved, gennem en Konkurrence skaffede til Veje af forskellige mer eller mindre videnskabelige Arkitekter. Men ved Samraad mellem de praktiske Bygningshaandværkere, vi har omkring i Landet, og de praktiske Husmænd, som forstaar, hvorledes en saadan mindre Bygning skal være indrettet for at være praktisk, er der rundt omkring i Landet opført ikke saa faa Huse, som viser sig at være overordentlig praktisk indrettede, billige i Opførelse og meget tiltalende af Udseende. Jeg vil henlede den højtærede Landbrugsministers Opmærksomhed paa, om han ikke gennem Husmandskommissionernes Formænd, som bedømmer den Slags Landbrug og vurderer Ejendommene, kunde udfinde, hvilke Bygninger der er opført billigt, er praktisk indrettede og af en tiltalende Form, saaledes at der paa den Maade kunde frembringes Tegninger, som, naar de ledsagede af et almindeligt Overslag, kunde tjene til Vejledning for fremtidige Statshusmænd; paa den Maade vilde man sikkert kunne opnaa at faa tiltalende, billige og praktiske Bygninger. Disse tre Ting vil jeg gerne anbefale til den højtærede Landbrugsministers velvillige Overvejelse.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingerne, som fortsættes i Morgen Kl. 1. Dagsordenen er da:

- 1) Afgørelse af Formandens Forslag om Behandlingen af Spørgsmålet om Godkendelse af „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“'s Regnskab for Tiden fra 1. April 1911 til 31. Marts 1912.